

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KÁLVIN-TÉR 17. SZ. (PÜSPÖKI HIVATAL)

A TISZANTÜLI REFORMÁTUS EGYHÁZ-
KERÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE

Megjelenik — egyelőre — havonként, a hónap 15. napján.
Jelenlegi előfizetési ára — az összeg utólagos kiegészítésének
fenntartásával — egy évre 1.000,000 pengő.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ : D. DR. RÉVÉSZ IMRE

„Ha Krisztus fel nem támadott, akkor hiábavaló a mi prédikálásunk, de hiábavaló a ti hitetek is.”
„Krisztus feltámadása a mi dicsőséges feltámadásunknak bizonyos záloga.”

(1. Korinthus 15: 14.)

(Heidelbergi Káté 45. kérdés.)

Püspöki időszaki jelentés

az egyházkerületi közgyűléshez s egyben a gyülekezetek számára.

(A közgyűlés színén nem fog felolvastatni!)

Jelen közgyűlésünk egybehívásának főoka az, hogy az általános tisztújítás következményeként magának a közgyűlésnek is, bizottságaival együtt, újra kell alakulnia, mert különben sem mint munkaközösség, sem mint jogforrás nem kezdheti meg életét és szolgálatát Krisztus egyházában. De ha ez a fő ok fenn nem forogna is, akkor is kívánatos volna megragadnunk a tavaszi időjárás és a jövő közeledési viszonyok nyújtotta alkalmat arra, hogy az egyházkerület normális teljeségű törvényes képviselőjét egybegyűjtjük, a töle nyert felhatalmazás alapján időközleg szűkebb körben végzett munkáról néki számot adjunk s jóváhagyása és újabb felhatalmazása alapján igyekezzünk tovább vinni az ügyeket a még mindig sok bizonytalansággal rakott rendkívüli viszonyok között.

I. HELYZETJELENTÉS

Még nagyon távol vagyunk attól, hogy a világviszonyok és a magyar élet nagy átalakulásának mélylegét egyházunkra nézve felülhárítsuk. Sőt egy ideges tájékoztató képet is csak sok kérdőjellel ellátva lehet megrajzolni. Még az írásbeli úton történő pontos adatgyűjtésnek is sokszor leközölhetetlenek látszó akadályok állnak útjába — a viszonyokban is, de sajnos, az emberi lelkekben is! Annál nehezebb a közvetlen tapasztalatok szerzése, ami pedig a püspök felügyelői feladatainak legfőbb része volna. Egyidejűleg a közgyűlés asztalára helyezett munkanaplóm e tekintetben nagyon siralmas képet mutat, amit mélyen sajnálók, de aminek a viszonyok javulásáig a legjobb akaratral sem tudok segíteni. Teljes tudatában vagyok tehát annak, hogy az alább bemutatandó helyzetkép nem kimerítő pontosságú s csak a legfőbb körvonalokról való tájékoztatásra alkalmas de arra bizonyosan alkalmas, mert egyrészt a (most már csak egynéhány kivétellel) valamennyi trianoni vonalon belüli anyaegyházközségünkben (344), sőt a vonalon túlról is mintegy harmincből beérkezett, többségükben mégis csak eléggé gondos és részletes háborús krónikákra és kárjelentésekre támaszkodik, másrészt pedig azokra az összegező helyzetjelentésekre, amelyeket az eszper uraktól kértem volt be, a folyó évi febr. hó 1-ét jelölőnek meg állapotjelző időpontnak.

I. Veszteségek, károk

Az 1944 őszen bekövetkezett hadiesemények folytán a helybenlakott és katonai szolgálatot nem teljesített egyháztagsaink közül 155 egyházközségünkben 1300-on felül számban estek áldozatul, ezenkívül a debreceni és szatmárnémeti légítámadások valószínűleg ugyane körül számú halálos áldozatot kívántak. Az áldozatok nem jelentéktelen része egy legmagasabbrendű erkölcsi érték védelmében volt kénytelen odaadni, mint kisebb értéket, testi életét. A hadiesemények áldozatai közt van öt lelkipásztor, egy vallásoktató-lelkész, több tanító, tanítónő, egyházközségi gondnok és presbiter.

Súlyos vérvesztéseket jelent és fog jelenteni gyülekezeteink számára az is, hogy számos egyházközségünkben — a beregiekből kivétel nélkül, de egynéhány szomszédos szatmárból is, sőt szórva más vidékekről is — a 18—50 év közti férfiakosság (eddig adataim szerint csak magából a trianoni vonalon inneni Beregéből 3500 fő) munkaszolgálatra vétettét igénybe s ezeknek többsége még most sem térhetett haza, vagy ha igen: nagybetegen, halálra váltan. Ilyen okokból számos férfi tanítónk is távol van egyházközségétől, sőt egy lelkipásztor és egy segédlelkész is. Még megelőzőleg, a faji örület okozta de-

portálások révén is több kedves egyháztagnak, illetőleg tisztviselőnk el kellett veszténünk.

18 egyházközségünkről tudjuk, hogy heketek át ki volt irtva — ami természetesen emberéletet, de különösen anyagiakat fokozott pusztulásával járt.

Mindent összevéve, már az eddigi fogható adatok alapján is elmondhatjuk, hogy egyházkerületünk népessége az 1944 őssen bekövetkezett hadi- és kapcsolatos események folytán nem katonai halottakban is legalább egy közép nagyságú gyülekezet létszámaival (3—4000) fogyott meg. Ezeket a pótolhatatlan drága életeteket soha eléggé megsírtni nem tudva is hálát kell adnunk megtartó Istenünknek, hogy ebbeli veszteségünk nem lett még sokkal döbbenetesebb — ami föltétlenül bekövetkezett volna a tisztantúli hadműveletek hosszabb elhúzóásával, különösen pedig azáltal, hogyha a háború ostromától irtalmasan mentesült nagy területek, elsősorban a szatmári részek, erősebben bevonattak volna a közös sorsba.

Anyagi veszteségeink keservesen fájó képet is tesz elviselhetővé, hogy nem terjedtek ki egyformán az egyházkerület minden tájára, hanem egynéhány véve aszerint alakultak, ahogyan az egyes egyházközségek útjába estek vagy nem estek a háború átvonulásának. Innen van, hogy súlyos és a mai viszonyok közt pótolhatatlan épületkárt (állagi romlást) csak 85 egyházközségünk jelent, ezzel szemben 276 egyházközségünkben ilyen kár vagy egyáltalán nem volt, vagy olyan csekély mértékben, hogy már rég helyrehozhatók. Légitámadás, németek általi felrobbantás, összelövés, legészek miatt 26 templomunk dőlt romba, vagy vált be nem látható ideig helyrehozhatatlanná és használhatatlanná. Itt említem meg, hogy mindössze három olyan esetről van tudomásom, amikor templomaink a rendeltetésüktől idegen célra hosszabb ideig igénybevételek: igaz, hogy a három közül az egyik éppen debreceni egyetemi templomunk volt, amelynek egész nagyrésztü belső berendezésétől is meg kellett ennek következtében válnunk.

Templomi, iskolai, irodai és egyéb berendezésben, felszerelési tárgyakban már természetesen sokkal leverőbb a kép: 204 egyházközséggel szemben, amelyek e tekintetben is semmi, vagy igen csekély kártól számolnak be, 158 azoknak az egyházközségeknek száma, ahol a kár súlyos és alig, vagy — különösen ha ősi klenódiámmokról van szó, ami elég ritkán fordul elő szerencsére! — soha helyre nem hozható. Nehezen lemosható székény, hogy ezeknek a károknak csak egy része s talán nem is a nagyobb része esik katonai, általában idegen tényezők esik katonai, általán közlül berendezések és felszerelések tekintetében a debreceni Kollégium és Dóczy-intézet szenvedett legsúlyosabb, és ma felmérhetetlen kárt.

Az egyházi, iskolai irattár, levéltár, könyvtár, anyakönyvek semmi, vagy csak kevés és pótolható veszteséget szenvedtek 174 egyházközségben, viszont 187 egyházközségben egészen súlyos károk keletkeztek. A nem teljesen pontos adatok arra engednek következtetni, hogy mintegy 41 egyházközségünkben az anyakönyvek is részben vagy egészen megsemmisültek.

Magyar népünk s különösen református földművelő egyháztagsaink holnapja szempontjából, tehát közvetve egyházunk jövő anyagi sorsára nézve is nem a veszteség, hanem — hisszük és reméljük — a nyereség és áldás rovátában kell elkönyvelnünk a földbirtokreformot, melynek a helyzet követelte gyors és radikális végrehajtása azonban számos egyházközségünkre nézve súlyosan fokozta az egyéb természetü veszteségek miatt már amúgy is bekövetkezett anyagi megrendülést. Teljesen pontos ada-

tok nem állanak ugyan rendelkezésemre eddig — pl. Békésháza és Hevesnagykőrös még egyáltalán nem tudott adatokkal szolgálni! —, de már az eddigiek alapján is kb. 10.000 kh-ra rüg a kisajátított egyházi és iskolai földingatlanok mennyisége egyházkerületünkben (ahol az 1941 dec. 31-i állapot szerint az összes egyházközségi földbirtok 57.667 kh. volt!). Arról eddig aránylag kevés — alig 10—12 — egyházközségből van panasz, hogy a kisajátítási eljárás során rendeltelenséges jogtalanságok történtek; az e miatti fellebbezés némely esetben már sikerre vezetett. Sokkal több a panasz arról — éppen a legutóbbi hetekben —, hogy itt is, ott is kisértetek történtek egészen kis egyházi ingatlanok igénybevételére, oly módokon és címenek, amelyek rendszerint a jognak, törvénynek és igazságnak még a látszatát is nélkülözik. Bizunk a demokratikus új magyar államrend igazságosságában és erejében, hogy az ilyen törekvéseket érelyesen és egyszerűminderkorra meg fogja fékezni. E bizalom azt is megköveteli, hogy minden jogosulatlanul végrehajtott egyházi földelvételekkel azonnal, bátran és következetesen fellebbezni kell, egyéni kellemetlenségek kockázatát is vállalva. Ha megtörténtett az, hogy két nagyon szegény ekézsiánk (Polgár és Derzstojaj-Ujszentgyörgy) a többségében nem is református vallású helyi bizottság természetesen jogerőből, jóindulatából és magyar testvériségéből következőleg földet kaptak — mennyivel inkább kell számítanunk ezekre a motivumokra ott, ahol helyi kilengések felülbírálására kerül a sor. A földbirtokreform magasztos céllitűzéseire nem szabad árnyékot vetniök oly igazságtalanságoknak, amelyeknek a helyi kapzsiságon vagy bosszúvágyon kívüli semmi egyéb indok és mentésük nincs, még az az egyetlen sem, hogy a sokat veszük el, vagy a sokból vesznek el, mert hiszen a legtöbb ilyen esetben a 100 holdon mélyen aulmaradó egyházi, illetőleg iskolai célyagyon, rendszerint a lelkészi, tanítói, kántori javadalmi földet akarják még jobban csökkenti, illetőleg abszurd módon úján értéktelenné változtatni! Kérem a mélyen tisztelt közgyűlést, méltóztassék ez aggasztó jelenségekre a magyar kormány figyelmét sürögös és gyökeres orvoslás kérésével főihívni s egyben arra is rámutatni, hogy a kisajátított tetemes egyházi és iskolai földvagyon elmaradt hozamának pótlása a magyar állam részéről addig is magától kötelesség, amíg el nem jön az ideje a megígért s a nemzet és az állam legsúlyosabb erkölcsi kára nélkül el nem maradható értéktároló tőkejellegű kárpótlásnak.

2. Egyházközségeink belső és külső helyzete

Az emlenekült és a helyállott lelkészekről kb. 400 egyházközségből — tehát a trianoni vonalon túlról is mintegy 50-ból — sikerült kapnom adatokat. Ezek szerint az 1944. őszi események során emlenekült 230 lelkész, helyállott 334 lelkész. A kritikus időkben katonai szolgálat miatt gyülekezetiüktől távol volt lelkészek sem az egyik, sem a másik adatba nincsenek beleszámítva. A folyó év február 1-én részint menekülés, részint hadifogságba esés vagy deportáció miatt távol volt még gyülekezetiüktől 12 lelkipásztor, illetve vallásoktató vagy segédlelkész. Az emlenekült és visszatért lelkészek nagy többsége körül eredetileg sem támadt a gyülekezetekben semmiféle nyugtalanság, vagy ahol támadt is, régen elesült. Február 1-én mindössze 18-ra ment amaz egyházközségek száma, ahol az emlenekült és visszatért lelkipásztorok miatti nyugtalanság még nem esendessedt le: ez esetek egy része súlyos és megoldásuk vagy egyik, vagy másik részről a keresztény lélek legmélyéről fakadó önmegtagadást kívánna; más részükben a megnyugvás közelse és közmegelegedésre remélhető. Szabályszerűen megállapítható egyébként, hogy ezeknek a nyugtalanságoknak az emlenekülés maga csak indító, de nem szülő okuk volt; a szülő okok régebbre mennek vissza s lelkipásztor és gyülekezet eredetileg sem kifogástalan viszonyában gyökerének.

Az istentiszteletek, az elemi és közepfokú iskolázás, bár az ismert rengeteg nehézség közepett, de lényegileg zavartalanul folynak 1944 vége óta gyülekezeteinkben. Az istentiszteletek látogatásában számottevő növekedés általában, sajnos, nincsen; viszont számottevő csökkenés is csak alig néhány helyt figyelhető meg s ennek sem mindig pusztán lelki okai vannak. (Ruhátlanság!) Különös örömmel jegyzem itt fel, hogy férfi és nő tanóráink és tanítóink egyházhűsége, hitvalló készsége és munkatársi szolidaritása szórványos kivételéktől megvalva mindenütt fényesen megállotta és állja most is a néha nagyon nehéz próbákat. A multak némely tüneteiire visszagondolva — boldog megszűnyüléssel örvendezünk a jövendő e drága zálogának! — A pásztori és missziói munka számos gyülekezetünkben határozottan fellendült, elsősorban a családátogatások és a házi istentiszteletek terjedése és rohamos megkedvelése folytán. Az áldozatkészség fokozódásának is vannak biztató jelei. Sajnos, az ellenkező jelenségek száma sem kevés: a munkamorál és a magántulajdon iránti érzék megroppanása, a minden közügy iránti felelőtlen közöny terjedése, a fokozódó tánc- és szeszörület általános panasz tárgya. — Még szinte csodálatos, hogy ebben a zavarosban a szekták a jelentések szerint csak szórványosan fejtenek ki az eddigieitől élelőbb halászó tevékenységet (sajnos, hogy legenergiusabban éppen a legkevésbé evangéliumi alapon álló „Jehova-tanúk”) és, habár csak a tradicionális szivósága szemponjtából, kétségtelenül megnyugtató, hogy arra a kérdésre, észrevehető-e az egyházi szertartásoknak az eddigieitől nagyobb mértékben való mellözése: mind a 11 eszper, illetőleg eszperhelyettes úr teljes határozottsággal, fenntartás nélkül nem-mel felel!

A politika hullámainak az egyházi életbe való becsapódása egynéhány gyülekezetünkben nem volt feltartóztatható, de még eddig sehol nem járt végzetes következményekkel. Kiváit a legutóbbi hónapokban szaporodott az olyan jelenségek száma, amikor az egyházzal korábban semmiféle belső, sőt olykor külső kapcsolatban sem álló, felelőtlen elemek kívülről avatkoznak bele az egyház legelsőbb ügyeibe, főképp az egyházi teherviselésbe vagy választásokba, sőt egypár esetben arra vetemedtek, hogy a lelkipásztoroknak a községből eltávozását követeltek s némelykor ki is erőszakolták, egyet pedig igen durván testileg is bántalmaztak. Az orvoslás végett a tudomásomra jutott esetek mindegyikében megtettem a megfelelő lépéseket, kérem azonban a mélyen tisztelt közgyűlést, méltóztassék a magyar kormány előtt rámutatni arra, hogy ezeknek a felelőtlen erőszakosságoknak a központi államhatalom, általában a közigazgatási hatóságok általi gyors és erőlyes megfékezésére elemi föltétele annak, hogy a magyar református egyház négysszázados, kipróbált demokráciája az új magyar demokráciában jól és otthon érezze magát s teljes odaadással szolgálhassa annak szilárd erkölcsi alapvetését.

Ezzel kapcsolatban jelentem, hogy 1944 vége óta máig mintegy 35—40-re ment egyházkerületünkben azoknak a (trianoni vonalon belüli) lelkészi személyeknek a száma, akik akár mostani, akár régebbi politikai és közeleti maguktartása címén rendőri vagy népbírósi eljárás alá kerültek. Ezeknek legnagyobb része hosszú hetekig vagy hónapokig volt letartóztatásban, a mult esztendő végéig azonban túlnyomó többségük szabadlábra került és munkáját akadálytalanul folytathatta. Közülök jögerős szabadságvesztő ítélet mindössze 4 ellen hozott, akik közül kettő a börtönbüntetését már ki is töltötte, a megfelelő egyházfegyelmi eljárást is kiállotta és azóta munkáját zavartalanul végzi. Meg kell jegyeznom, hogy a 4 közül kettőnél a vád tárgyai politikailag kifogásolható régebbi közeleti beszédek, egyenl leventeoktatói tevékenység s annak kapcsán elhangzott nyilatkozatok voltak, és csak egyet ért a büntetés kifejezetten szel-

sőjobboldali politikai tevékenységért (párt-szervezésért), amit az illető egyházi felelőseinek komoly figyelemmel kísérése ellenére folytatott annak idején. E sorok közzétételkor 14 lelkészi személy elleni eljárásról van tudomásom, akikből azonban csak egy-néhány van letartóztatva.

A demokráciának és nemzetünknek nagy érdeke az, hogy senkinek a magyar közéletben szava ne lehessen, aki megállapíthatóan antidemokratikus szellemiségű — de viszont sem a demokráciának, sem a nemzetnek nem érdeke az, hogy bárkire is, annál inkább egy elvileg és történelmileg gyökerében demokratikus egyház szolgálójára komoly alap nélkül süssék rá az antidemokratizmus bélyegét. Kérem a mélyen tisztelt közgyűlést, méltóztassék a magyar kormányhoz intézendő felirathoz erre is nyomatékosan rámutatni.

II. NEHANY TAJÉKOZTATÓ MEGJEGYZÉS

A rendelkezéseimre álló hely szűke miatt jóformán csak távirati stílusban tehetek még néhány olyan megjegyzést, amelyeknek a jelen pillanatban, úgy érzem, a leg-rövidebbre szorított beszámolómból sem szabad elmaradniuk.

1. Az egyház és az állam, az egyház és az iskola viszonyának várható alakulására, valamint az egyházi reformokra vonatkozó tájékoztató nézetemet már e Lap korábbi számaiban közreadtam s most örömmel van módom jelenteni, hogy azokkal, meg a mostani számban közölt 12 tétellel országos egyházunk egész vezetősége minden lényeges pontban egyetért. A legközelebbi hetekben újabb beható országos tanácskozások fognak történni e kérdések felől és annak eldöntésére, hogy az általános helyzet megengedi-e, és mikorra, a zsinat összehívását — oly célból, amint én azt újévi beszédben javasoltam.

2. Az állami segélyezés eddigi módjának és mértékének további fenntartása nem reménytelen ugyan, de nem is tekinthető szilárdan bizonyosnak, mert teljesen az államháztartás helyzetének alakulásától függ s amellyel a pártpolitika is beleszólhat. Mindenesetre még az emberileg lehetetlennek ítélték az államháztartás helyzetét, hogy — ha minden kőlt és kőlt — egyházunk legszükségesebb önellátását még a mostani látványvalta mellett is biztosíthatjuk.

Berezky Albert államtitkár és Dr. Simon Sándor miniszteri osztálytanácsos urak (a többi a II. újsztyály jelenlegi vezetője) a legszélsőbb jóindulattal, a legbőlecebb megértéssel és a legnagyobb segítőkészséggel karolják föl egyházkerületünk, egyházközségeink és iskoláink minden ügyét. Kérem a mélyen tisztelt közgyűlést, fejezze ki irántuk a testvéri szívek leg-hálásabb köszönetét. De ugyanezzel a köszönettel forduljon a közgyűlés Gaál István hevesnagyknácsi esperes úr, egyházkerületünk pénzügyi előadója felé, „mert ő sokaknak pártfogója volt, nekem magamnak is” (Róm. 16: 2a). A múlt ősz óta az egyházkerületi elnökség nevében és megbízásából ő folytatja Budapesten a különféle kormány szervekkel az egyházkerület, annak egyházközségeit és iskoláit érdeklő, mindig életbevágó és sokszor életmentő tárgyalásokat — folytatja pedig a legteljesebb önzetlenséggel, olykor életveszélyes önfeláldozással (téli utak, fűtetlen szoba, stb.) és olyan eredménnyel, amelynek értékéből és érvényéből levonnék, ha most és itt részletezném. Kérem, foglalja őt az egyházkerület minden tagja állandó imádságaiba, ahogyan én szintelen odafigyeltem, mint azt a munkatársamat, aki ez idő szerint olyan terhet segít a jóval nagyobb rész önkéntes vállalásával megosztani, amelyet én magam sem fizikailag, sem egyébként nem bírhatnék egyedül.

3. A külföldi segélyekről az Egyetemes Egyháztanács (oikumenikus mozgalom)

magyarországi szervei útján, az általános helyzetből következő sok nehézség közepe is biztatólag megindult. Ha a ma még egyre-másra jelentkező akadályok rendre elháríthatók lesznek, remény van rá, hogy külföldi hittestvéreink áldott keze belátható időn belül segít helyrehozni legnagyobb romlásainkat s betölteni legkiáltóbb szükségünket. De nem győzőm hangoztatni: a külföldi segélyezés olyan arányban fog nőni vagy apadni, amilyen arányban hittestvéreink bennünk felébredt lelkiséget, életakaratot, imádkozó és dolgozó energiákat — vagy ellenkezőleg lehartogát, sültgalambvárást és merőben másra-hagyatkozást észlelnek. Szálljon egyházkerületünk minden tagjának szakadatlan buzgó imádsága Dr. Vasady Béla egyetemi professzor, lelkész-közéleti igazgatónk és egyházkerületi tanácsbíránk után, aki, mint az Egyetemes Egyháztanácsnak már évek óta külföldi viszonylatban is nagyra becsült tagja, a hívő engedelmesség szent erejével, hihetetlen akadályok és nehézségek legyőzése után, legutóbb még az életét is többszörösen kockáztatva, immár megkezdte nagyarányú külföldi munkásságát a segélyekről szellemi, erkölcsi és anyagi részének hatékonyabb megszervezésére s főként egységes mederbe terelésére. Rá most kiválóképpen illik az Ige: „E tisztnek szolgálata nemcsak a szenteknek szükségét elégíti ki, hanem sok hálaadással bőséges az Isten előtt... Az Istennek legyen hála az ő kimondhatatlan ajándékáért” (2. Korinth. 9: 12, 15).

4. Végül egy nagyon komoly szót a más-vallású testvéreinkhez való viszonyunkról. Az evangéliumi testvéregyházakkal és mozgalmakkal való bensőséges kapcsolatunk, részben épp az oikumenikus világmozgalomnak köszönhetőleg, folyvást erősödik. — Rómái katolikus testvéreinkkel és különösen egyházi hivatalos személyeivel való kapcsolatunkban sem különösebb romlás nem állott be, aminek örülünk, sem különösebb javulás, amit annál inkább sajnálunk, mert mi várunk és reméltük ezt a javulást s a magunk részéről, úgy érezzük, minden megtehetőt megtettünk érte. Mindenesetre nagyon szerettük volna, ha Róma egyháza magyarországi első főpapijának — aki mióta ezt a tisztelet viseli, olyan sok közeléti kérdésben tartotta már szükségesnek nyilatkozni — lett volna egy meleg testvéri szava hífelénk is. Reméljük, hogy ez a szó nem fog végképpen elmaradni. És hisszük, hogy ha ez a szó egyszer elhangzik, maradandóbb és értékesebb visszhangot fog kelteni a magyar református szívekben, mint a hercegprímás úr egyéb nyilatkozatait, amelyeknek értékelésénél református embereknek sohasem volna szabad megfeledkezniük az Egyház egyetlen Fejének királyi kijelentéséről: „Az én országom nem e világból való” (János 18: 36a).

Zsidó testvéreinkhez való viszonyunkról pedig egyszerűen megismételtem azt, amit 1940 tavaszán, s aztán megint 1944 tavaszán (!) először és nyomatékosan, minden akkori kockázatot (de a mostanit is) vállalva, Isten ígéje alapján a legszükségesebb nyilvánosság előtt elmondtam: „Antiszemitizmus még sohasem volt a világon olyan, amely keresztyén motívumokból származott volna... Minden antiszemitizmusnak a vallástól és a keresztyénségtől egészen eltérő motívumok vannak a háta mögött...”

„Mert megbánhatatlanok az Istennek ajándékai és az ő elhívása” (Róm. 11: 29). Ez Ige erősségeiben maradok a mélyen tisztelt közgyűlésnek

Debrecenben, 1946 április 1.

Krisztusban aláíratos
szolgája:
Révész Imre
püspök.

Szabad egyház szabad államban

(Tételek)

1. A „szabad egyház szabad államban” elve szentírási, de különösen református hitvallási alapon nem jelentheti azt, hogy az egyháznak szabad volna visszavonulnia az áhitatoskodás életzugába és semmi felelősséget sem éreznie a világi közélet alakulása iránt, viszont az államnak szabad volna az egyháztól tudomást nem vennie s annak tanítását önmagára nézve közömbösnek tekintenie.

2. Szentírási, de különösen református hitvallási alapon a „szabad egyház szabad államban” elve csakis azt jelentheti, hogy az egyházat a maga életfeladatának végzésében, t. i. az Ige hirdetésében nem gátolhatja a mindenkorai államrendre való opportunista tekintet, viszont az állam, a maga lényegéhez tartozó célok munkálásában, nem teheti magát

függővé az egyháznak, mint társadalmi s esetleg politikai szervezetnek érdekeitől.

3. Magyarországon az állam viszonya a különféle egyházi alakulatokkal közel ezerszintűs multra tekint vissza. Ennek során ez a viszony időről-időre és esetről-esetre igen különbözőképpen alakult, de egy közös vonást mind e mai napig megőrzött: sem az egyházak nem voltak soha közömbösök az állam iránt, sem az állam az egyházak iránt. Elvi okok mellett tehát ez a történeti alap is arra mutat, hogy a jövő útja sem lehet Magyarországon az egyház és az állam számára az egymással nem-törődés.

4. Az évszázadok során a magyar államban az ú. n. történelmi egyházakkal s ezek közt különösen a ró-

mai katolikus egyházzal sokféle és igen erős kapcsolata létesült. Ezeknek a kapcsolatoknak a magyar szellemi, erkölcsi, sőt anyagi művelődés alakulására nézve megvolt a maguk kiemelkedően nagy jelentőségük. — Ugyanakkor azonban a kölcsönös függés oly állapotát létesítették állam és egyház között, amelynek hátrányai mindkettőre nézve évszázadról-évszázadra egyre világosabban megmutatkoztak, amíg előnyei egyre inkább összezsugorodtak.

5. Különösen világos ez a két hitvallású evangéliumi (tehát a lutheri-evangélius és a kálvini-református) egyház esetében, amelyeknek belső hanyatlása a legutóbbi száz évben szemlélatomást egybeesett az állammal való viszonyuknak külsőleg kedvező átalakulásával és azzal, hogy az államhoz való viszony a két evangéliumi egyház számára is olyanforma kedvezményezett helyzetet kezdett jelenteni — anyagiakban is — aminőben azelőtt Magyarországon csak a római egyház részesült.

6. Az evangéliumi egyházak szempontjából Magyarországon az egyház és az állam viszonyának csak olyan rendezése lehet kívánatos, amely az egyház önmagára találását, belső megerősödését és felemelkedését a mai helyzetnél jobban biztosítja, viszont az államot gyökeresen mentesíti attól a politikai kényszerűségtől vagy legalábbis kisértéstől, hogy az egyik egyházat a másik javára kedvezményezze, az egyházakat, általában a vallási közösségeket az állami érdek szempontjából mintegy osztályokba sorozza és ezzel közöttük örökös féltékenységet, nemtelen versengést idézzen elő.

7. A viszony átrendezéséhez föltétlenül szükséges, hogy az állam

a) szüntesse meg a bevett és elismert vallásfelekezettek közti különbségtételt;

b) szüntesse meg a vallásfelekezeti kényszert s ennek megfelelően alakítsa át a gyermekek vallásáról szóló törvényes rendelkezéseket;

c) szüntesse meg az egyházak és vallásközösségek anyagi támogatását;

d) szüntesse meg az egyházi adókat állami segítséggel való behajtását;

e) polgárainak vallásfelekezeti hovatartozandósága iránt kizárólag statisztikai szempontból érdeklődjék.

8. Egy ilyen elvi rendszerváltoztatást mindenik egyház, de különösképpen a református egyház csak örömmel üdvözölhet, mert ez számára azt jelenti, amit a bethesdai beteg számára a Jézus gyógyító szava: „Kelj fel, vedd fel a te nyoszolyádát és járj!” (János 5: 8.). A bénaság és az elcsétség állapotából egyházunknak lehetetlen addig véglegesen talpraállania, amíg a régi rendszer egyik vagy másik munkóját még biztosítottuk hiszi a maga számára.

9. Viszont ellensége és nem jóakarója a gyógyuló bénának az, aki erőszakkal elragadja tőle munkóját, mielőtt még annak használata nélkül is biztosan járnai tudna. Az egyház és az állam szétválásának Magyarországon csak az ezeréves kapcsolat szellemében, tehát csak barátságos és nem ellenséges légkörben történhetik meg úgy, hogy annak eredménye valódi és kölcsönös szabadság legyen — tehát ne a levétköztetett „szabadsága” ruháitól, és a levétköztetett „szabadsága” erkölcsi felelősségtől!

10. Ha az állam azt akarja, hogy az egyházzal való viszonyának átrendezése súlyos lelki válságok és társadalmi rázkódások nélkül, a szociális igazságosság és az építő demokrácia szellemében menjen végbe, átmeneti és kíméleti időt — legalább 10 évet — kell a vonatkozó törvényhozási intézkedés megtörténte után hagynia az egyházaknak arra, hogy a maguk önfenntartását megszervezzék s általában egész szervezetüket és igazgatási életüket az államtól való függetlenség új helyzetének megfelelően s az egész társadalmi és

politikai átalakulás figyelembevételével átfarmálják. Ugyanezen átmeneti idő alatt tartozik az állam előteremtési az egyházak számára a megígért s a nemzeti közbecsület sérelme nélkül nem mellőzhető, értéktelítő tökéletes kárpótlást a földbirtokreform címén kisajátított egyházi és iskolai célvagyonokért.

11. A mi református egyházunknak erre az átalakulásra legelső sorban az egyháztagság elvi és gyakorlati újrendezésével kell felkészülnie; teljes jogú egyháztag a bibliai követelmények értelmében csak az lehessen, aki szívvel-lelekkel vallja Krisztust személyes Urának és Megváltójának az egyház hitvallása szerint, Róla szakadatlanul biznyságot tesz az istentisztelet rendszeres látogatásával, az Úr asztala közösségének állandó gyakorlásával, az egyház munkáiban cselekvő részvétellel, komoly keresztyén élettel és jellemmel, az egyházi fejelem vállalásával, az egyház anyagi terheinek hordozásával az önkéntes és rendszeres áldozatkészség formájában. Csak az ilyen egyháztagok biztosíthatják az egyház valódi szabadságát az állammal szemben s lehetnek biztosítékai annak is, hogy az egyház semmiféle formában nem veszélyezteti az állam szabadságát, a társadalmi igazságosságot, a politikai élet egyensúlyát. Együttal az ilyen egyháztagok teremthetik meg az egyházban azt a valódi missziói szellemet és felelősségérzetet, amely az egyházba ma csak névleg tartozó tömegek lelki felébresztésére és evangéliumi szolgálatára irányul. *Csak olyan szabad egyházra törekedhetünk tehát, amely egyben hitvalló egyház és missziói egyház is.* Természetes, hogy egy ilyen egyházban a szervezeti és igazgatási átalakulás további részleteinek is hitvalló és missziói szellemben kell végbemeniük, az egyháztagság átalakításának logikus és lépcsőzetes következményeként, a presbiteri-zsinati egyházalkotmány bibliai alapkövetelményei szerint és legértékesebb történeti példái figyelembevételével.

12. Az egyház és az állam viszonyának ilyen átrendezésével kapcsolatosan külön figyelmet kell szentelni mind egyházi, mind állami részről a keresztyén oktatás és nevelés jogfolytonossága fenntartásának. Az egyháznak nemcsak történelmi öröksége az iskola, hanem az ő Urától rendelt kötelessége is a tanítás, amelynek teljesítéséről önként nem mondhat le soha. Azért az önfenn tartó egyházak számára, szabadságuk egyik lényeges tartozékaképpen, biztosítani kell az iskolafenntartás jogát is — esetleg abban a formában, hogy a tulajdonképpeni iskolafenntartó ne az intézményes egyház legyen, hanem a keresztyén szülői társadalom. Biztosítani kell továbbá ugyanazon okból annak jogát is, hogy az egyházak bármilyen jellegű (állami, vallásfelekezeti vagy egyéb) iskolákban az eddigi rend szerint taníthatassák vallásra mindazokat a növendékeket a tanítás alsó- és középfokán, akiknek szülei ez iránt óhaj tásukat kifejezik. Természetesen itt éppen olyan nagy szükség van egy méltányosan megszabott átmeneti idő biztosítására, mint magának az egyháznak és az államnak a szétválásánál. Nevelés-oktatási tén ren, általában az egyházaknak a nemzeti közművelődést szolgáló munkájában egyébként az egyház és az állam teljes szétválásának után is elképzelhető az állami támogatásnak valami formában való fennmaradása — amellyel az állam azt ismeri el, hogy a keresztyén iskola vagy egyéb nevelési és művelődési intézmény az ő szempontjából is értékes és pótolhatatlan munkát végez.

Révész Imre.

„Isten minden szolgájának kell hogy legyen anyai lelki egysége, hogy érvé kezzel az egygyl: Isten ömellttük áll, még hogyha az egész világ föttámad is ellenük.”

Kálvin.

Megújult lelkipásztori lélek!

A Debreceni Protestáns Lap 1946. évi 3. számában az egyház megújulásának szükségességével kapcsolatban hét pontban olvassuk a debreceni egyház álláspontját. Ezzel kapcsolatban e munkák egyik tényezőjéről, a lelkipásztorról szeretnék néhány gondolatot magunk elé tárni.

Szerintem az egyház megújulása szorosan összefügg a lelkipásztor megújulásával. Bár ez egymástól függetlenül is történhetik, azonban az egyház megújulásánál szinte elengedhetetlen szükségesség a lelkipásztorról, annak legbenső énjáról van szó. Sok irányú tevékenységét most mellőzve, csupán egyetlen egy dologról szóljunk. *Hogyan vagyok én Jézus Krisztussal szemben, amikor négysszemkötöt vagyok Veled?* Jézus Krisztus szolgálójának érzem-e magam, vagy csupán az X-i gyülekezet vezetőjének? Hiszek-e feltétlen Jézus Krisztusban? Hiszek-e most is, sőt jobban hiszek-e, mint eddig bármikor? A hátunk megett levő közelmutató időkben többször volt alkalmunk s a jövőben is lesz bizonyosságot tenni az Úr Jézus Krisztusról. Megtettük-e mindenkor, vagy megtagadtuk? Hogyan állok az Igével? Abszolút értéknek tartom-e azt a magam számára is? Hiszem-e hogy „nálam nélkül semmit sem cselekedhettek!” (Ján. 15 : 5.) Szoktam-e négysszem-

között lenni Jézussal? Szükségesnek tartom-e a saját családomban? ... hogy míg másoknak predikálok, magam valami módon méltatlanná ne legyek” (I. Kor. 9 : 27). Meg vagyok-e győződve az Ige feltétlen erejéről, vagy csak hivatalos kötelességből hirdetem az Igét? Szoktam-e magam is önvizsgálatot tartani? Éreztem-e már a Szentlélek munkáját bennem? Találkoztam-e már az Úrral? Hogyan állok én magam az örök élet, a feltámadás, az utolsó ítélet kérdésével? Az ő és új ember valóság-e számomra? Töreksem-e arra, amit Pál apostol így fejez ki: „Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus” (Gal. 2 : 20). Úgy érzem, ha lélekben meg akarunk újulni, akkor a fenti kérdésekkel szembe kell néznünk és arra nekünk magunkban felelnünk is kell. Ezekben az időkben látnunk kell, hogy igazi lelkipásztornak lenni a legnehezebb dolog. Minél inkább az Ige szolgálói tudunk lenni, annál jobban betöltjük a rendeltetésünket, minél jobban megüresítjük magunkat, és helyet engedünk az Úr Jézus Krisztusnak, annál tökéletesebb munkát tud ő végezni általunk, annál használhatóbb és eredményesebb munkát végző eszközök leszünk az ő kezében. Vajha azok lehetnénk!

Konyár. Úry Ferenc.

IRODALOM

Dr. Victor János: A keresztség szimbolizmusa. A Református Traktátus Vállalat „THEOLOGIA” című kiadványsorozatát ad ki. Célja a református theologia művelése, kifejtése. Lehetőséget kíván adni a theologiai irodalom széleskörű kibontakozására. Felőle tanulmányok és értekezések formájában a theologia minden ágát, közlő eredeti munkákat, külföldi jelentősebb munkákból fordításokat, tartalmi ismertetéseket, forrástanulmányokat, bibliográfiákat. A Theologia nemcsak a theologusok, lelkipásztorok számára készült, hanem igyekszik egyházunk minden tagjának theologiai továbbképzését szolgálni. Egyházunk megújulása theologiai megújulásától függ és theologiai megújulását, megerősödését kívánja szolgálni kiadványsorozatunk: a „Theologia.”

Az ilyen céllal elindított kiadványsorozat első számaként jelent meg Victor János tanulmánya. — Barth Károly még 1943 tavaszán tartott előadása „A keresztségről szóló egyházi tan” pár példányban eljutott hozzánk is, de az akkori viszonyok között már a kívánt és megérdemelt figyelmet nem vonta magára. — Victor János ennek a tanulmánynak az alapján, vagy inkább hatása alatt csupán bibliával a kezében írta meg a maga tanulmányát: sok helyt korrigálva Barthot és mindenben visszamenve az evangéliumi alapra. Victor János elsőrendű *exegetikai* tanulmányt ad, mintegy iskolapéldát szolgáltatva arra, hogy a dogmatika alapja a Kijelentés és ennek exegezése, nem pedig a filozófia.

Ma, amikor theologiai folyóiratunk szünetelnek, theologiai tanulmányok nem jelenhetnek meg, minden lelkipásztor asztalán szeretnénk látni ezt a minden vonatkozásban elsőrendű tanulmányt.

Nagy elismerés illeti a Traktátus Vállalatot s jó reménységgel várjuk, hogy a Theologia többi száma is ilyen nélkülözhetetlen eszköz lesz számunkra.

Alapára 1 P. — Megrendelhető: Református Traktátus Vállalat, Budapest, IX., Lónyay-u. 33. cimen.

Sass Kálmán: *Új világ küszöbén. Üzenet evangéliumi hitű testvéreimhez.* Az ermhályfalvai egyházközösség iratkeresztése adta ki lelkipásztornak ezt a 64 oldalas „üzenetet”. Ismertetés vagy bírálat helyett csak a tartalmát adjuk, mert abból is vi-

lágosan kitűnik a könyv mondani- valója. „Új világ küszöbén” fejezetben „Új eget és új földet várunk”, „Az egyház helyzete és szolgálata”, „Az egyház viszonya minden idők megoldandó kérdéseivel” és „A nagy egyesülések felé” címen ad rövid, de igen megszívlelendő tájékoztatást. — „Egymás terhé hordozzátok” fejezetben a szocializmus, Marx és tanai, demokrácia, monarchia, arisztokrácia, plutokrácia, teokrácia, anarchia és fasizmus lényegével ismeret meg. A „Lélekben és igazságban” fejezetben hívó és hiszékeny, bibliaolvasás és magyarázás, református és katolikus biblia, a biblia zsidó szellemi termék, melyik vallás a legrégibb?, szép vallás, bigottság, magyar ember felekezeti türelmessége, katolikus-szakadár-eretnek, Krisztus és a keresztyénység, mit kell tudni a házasságról?, mit kell tudni a szentekről?, a máriapócsi Szűz Mária-kép, mit kell tudni az ünnepekről? közérdekű kérdésekre ad pompás, velős, rövid, de tartalmas feleletet. „En népem vagy te...” záró fejezetben a népi irány, a magyar nép Kossuth Lajos, a magyar szaporodás, Ermhályfalva őslakói és népünk holnapja problémáját veti fel, ismerteti.

A könyv népies, könnyen érthető stílusban van írva. Minden felelet evangéliumi, világos, tiszta és igaz. Így beszél a lelkipásztor a gyülekezete tagjaihoz.

Nagyon sajnáljuk, hogy ez a nagyon értékes könyv nemcsak minden lelkipásztor és lelkész, hanem minden református egyháztag asztalán nem lehet ott. Minél nagyobb körben való elterjesztése mindenütt fontos közérdek lenne.

HIVATALOS KOZLEMENYEK

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

200—1946. szám.

TARGY: OTBA-tájékoztató.

KÖRLEVÉL

Az esperes uraknak és minden érdekeltnek tudomására hozom a következőket:

1. Az OTBA szolgáltatásainak a református lelkészekre kiterjesztése tárgyában 1942 október 2-án 2400—1942. P. M. sz. a. kiadott Rendelet ma is érvényben van. Ennek a körlevélnek mintek érdeklő paragrafusai megjelentek a Debreceni Protestáns Lap 1943. évi január hó 24-i számában.

2. A központi adatnyilvántartás helyesbítése céljából az időközi változásokat az igényjogosult vagy volt igényjogosult család fő nevének, állásának, lakóhelyének, valamint OTBA-igényjogosultsági igazolvá-

nya számának feltüntetésével az illetékes esperes urak a miniszteri számvevősséggel (Budapest, V., Alkotmány-út 3. II. ügyosztály) jelenleg is havonként egyszer összesítve közölni kötelesek.

3. A miniszteri számvevőség a betegsegélyezési járulékok az igényjogosultaknak a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr útján fizetendő járandóságából jelenleg nem vonja le. Ez a körülmény azonban az OTBA-szolgáltatásaira való jogosultságot nem érinti.

4. Az elmondottakból önként következnek, hogy az orvosi, klinikai, kórházi kezelésnél érvényesíthető a lelkészek, segédlelkészek, hitoktatók és kántorok (nyugdíjasok, özvegyek és árvák) OTBA-igénye.

5. A gyermekügyi és temetési segély iránti kérvényeket az illetékes esperesek — a segélyezésre okul szolgáló körülmény beálltát követő 30 napon belül soron kívül — küldjék meg a miniszteri számvevőségnek. Az Országos Református Lelkesi Nyugdíjintézet ellátottjai után esedékes temetési segély iránti kérvényeket célszerű a nyugdíjintézet intézőbizottságának (Budapest, XIV., Abonyi-út 21.) is bemutatni. Jelenleg ugyanis csak az intézőbizottság tudja hitelesen igazolni, hogy az elhalt legutóbb milyen összegű ellátmányban részesült.

Egyebekben a 200—1943. sz. a. 1943. évi január hó 18-án kiadott egyházfőhatósági körlevélben foglaltak (D. P. L. 1943. év 4. szám.) jelenleg is érvényben vannak és alkalmazandók.

Debrecen, 1946. április 3.

640—1946. szám.

TARGY: Ökumenikus bizottsághoz terjesztendő adatok gyűjtése.

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű esperes urakhoz.

Az ökumenikus bizottság újjáépítési osztályának az egyházunkat ért háborús károk legszükségesebb mértékben való kielégítésére helyezett pótlása szempontjából pontos és számszerű adatokra van szükség.

Felhívom esperes urat, hogy egyházmegyéje területéről, sürgetés bevétele nélkül, a következő adatokat összegyűjtje, gondosan mérlegelni és hozzáam felterjeszteni méltóztatassék:

1. Van-e az egyházmegye területén egyházi szeretetintézmény, szegényház, szegény iskolágyermekek számára internátus, árvaház, ha igen, melyik az és munkája folytatásához milyen felszerelési tárgyakra, élelmiszerekre, gyógyszerre lenne multhatatlanul szükségük?

2. Az egyházmegye területéről név, életkor, szülők foglalkozása, anyagi helyzete feltüntetésével összeírandók az olyan gyermekek, elsősorban lelkipásztorok, más lelkészek, tanárok, tanítók, más egyházi tisztviselők és egyházi munkások gyermekei (első helyen hadiárva, illetőleg hadi-rikkantak, hadifogságban levők, hadisérültek gyermekei stb.), akiknek megsegítésére szükség van s akik esetleg az üdültetési akció jótéteményében részesülhetnek.

3. Személy szerint felsorolandók azok a lelkipásztorok, feleségeik, más lelkészek, tanárok, tanítók és egyházi munkások, akiknek egészségi állapotuk úgy leromlott, hogy négy-hatheti üdülésre lenne szükségük.

4. Pontos személyszemléti és munkabeosztásukat tartalmazó felsorolása állítandó össze azoknak az espereseknek és lelkészeknek, akiknek munkájuk ellátása szempontjából multhatatlanul szükségük lenne írógépre, esetleg sokszorosító gépre, motorkerékpárra, esetleg biciklikre és irodapapírra.

5. Felsorolandók azok a templomok, melyek a háború következtében teljesen használhatatlanná váltak és a gyülekezet oly szegény, hogy használható állapotba hozni nem képes a maga erején.

Megjegyezni kívánom, hogy ez csak előzetes adatgyűjtés, a segítés még nem öltött konkrét formát, viszont szükséges azért, hogy ha esetleg valóra válhatik, a tisztántúli egyházkerületet felkészülten találja.

Debrecen, 1946. április 2.

808—1946. szám.

TARGY: Nemzetiségi oktatásról szóló rendelet végrehajtása.

KÖRLEVÉL

a közép- és középfokú iskolák igazgató-ságaihoz, az esperes és iskolaszéki elnök urakhoz.

Felhívom közép- és középfokú iskoláink igazgató-ságainak, az esperes és iskolaszéki elnök urak szíves figyelmét a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak a Magyar Közöny 1946. évi 42. számában az 1200—1946. VKM. sz. alatt a nemzetiségi oktatásról szóló 330—1946. M. E. sz. rendelet végrehajtása tárgyában kiadott rendeletre.

Debrecen, 1946. március 16.

1097—1946. szám.

TARGY: Gimnáziumi nyilvántartások újjárendezése.

KÖRLEVÉL

a gimnáziumok igazgató-ságaihoz.

Felhívom gimnáziumaink igazgató-ságait, hogy a magyar vallás- és közoktatásügyi miniszter úr által 33,383—1946. V. sz. a.

közvetlenül megküldött, a gimnáziumi nyilvántartások újjárendezése tárgyában kiadott rendeletben foglaltakhoz alkalmazkodjanak. Jelentéseiket közvetlenül terjeszték fel a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz.

Debrecen, 1946. április 5-én.

1100—1946. szám.

TARGY: Vidéki középiskolai tanuló elbírálása.

KÖRLEVÉL

a középiskolák igazgató-ságaihoz.

A magyar vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az Egyetemes Konvent elnökségéhez 25,519—1946. III. sz. alatt a következő átiratot intézte:

„Az iskolák 1945—46. évi tanulmányi rendjének szabályozása tárgyában kiadott 37,200—1945. sz. rendelete (megjelent a Köznevelés 1945. évi 4. számában) 10. pontjának második bekezdésében foglaltakat alkalmazni lehet a közellátási nehézségek miatt vidékre kihelyezett középiskolai tanulóknak is. Az ilyen tanulókat azonban közéleti bizonyítvánnyal kötelesek igazolni, hogy közellátási nehézségek miatt kerültek vidékre és tartózkodnak állandóan iskoláiktól távol. Budapest, 1946. március 12. A miniszter helyett: Dr. Simon László sk., államtitkár.”

Felhívom középiskoláink igazgató-ságait, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 25,519—1946. III. számú, a közellátási nehézségek miatt vidékre kihelyezett középiskolai tanulókat elbírálása tárgyában kiadott rendeletben foglaltakhoz alkalmazkodjanak.

Debrecen, 1946. április 5.

1180—1946. szám.

TARGY: Rádióiskola.

KÖRLEVÉL

valamennyi tanintézet igazgató-ságaihoz.

A magyar vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak 40,455—1946. III. ü. o. sz. alatt a folyó évi április hó 3-án a tankerületi főigazgatókhoz és tanfelügyelőkhez intézett alábbi rendeletének másolatát az a felhívással közlöm a főhatóságom alá tartozó iskolákkal, hogy az abban foglaltakat tudomásulvenni és ahhoz alkalmazkodni szíveskedjenek.

Debrecen, 1946. április 8.

Révész Imre püspök.

Magyar vallás- és közoktatásügyi minisztérium.

40,455—1946. III. ü. o. szám.

TARGY: Rádióiskola.

Hivatkozási szám: 15,567—1946. III. ü. o.

Valamennyi Tankerületi Főigazgató úrnak, Valamennyi Tanfelügyelőnek!

Hivatkozással folyó évi február hó 4-én kelt 15,567—1946. III. ü. o. sz. rendeletre, az erre vonatkozó jelentésekből azt állapítottam meg, hogy a rádióiskola előadásait csak igen kevés iskolában tudták a tanulók számára hozzáférhetővé tenni, s nem nagy azoknak a tanulóknak a száma sem, akik magánlakásban hallgathatták az előadásokat. Tekintettel mégis a Rádióiskolát hallgató tanulóknak és felnőtteknek közvetlenül hozzám beküldött leveleire, amelyek elég nagy számban érkeztek s arról győztek meg, hogy a rádióiskola jól megfelelt kitért cédjainak, — úgy határoztam, hogy a rádióiskola a fűtési szünet elmúltával is folytassa működését, sőt — a Rádióiskola igazgató-ságának előzetes engedélyével folytatásának egy részét délután is adja. Ilyenképpen ma a rádióiskola műsoradása a következő: hétfő: 11.30—12, 15.15—16.16. Kedd: 15.15—16.16. Szerda: 10.30—12.12. Csütörtök: 11.30—12.12. Péntek: 10.30—12.12. Szombat 15.15—16.16. Számítok arra, hogy a tanulóifjúság egy része még mindig iskolán kívül kénytelen tölteni az iskolaidő egy részét, így a rádióiskola előadásait a szülői házból, vagy ismerősöknél hallgathatja, azok tehát nem fognak kárba veszni. Azt is terveztem, hogy az iskolákat fokozatosan rádióvevőkészülékkel látom el, legelsősorban a falusi és tanyai iskolákat.

Mindezekre tekintettel ismételtén a tankerületi főigazgatók és tanfelügyelők meleg pártfogására ajánlom a rádióiskolát; hívják fel a tankerület iskoláink igazgatóit újra, hogy a rádióiskola előadásainak hallgatására igyekezzenek alkalmat nyújtani s a növendékeket állandóan figyelmeztessék a rádióiskolára. Különösen emeljék ki a rádióiskola pályázatát, amelyek a következők:

1. Szabadtárgyú tudománynépszerűsítő előadás, időtartama 20 perc, terjedelme legfeljebb hét, kétsoros közlő gépell oldal.
2. Szabadtárgyú tudománynépszerűsítő hangjáték, időtartama legfeljebb 30 perc.
3. Egy költemény, vagy zenemű, vagy egy kép, vagy egy szobor, vagy valamely építészeti alkotás leírása, ismertetése, elemzése. Terjedelme legfeljebb négy kétsoros közlő gépell oldal.
4. Valamely hazai növény- vagy állatfaj életének, vagy életéből esett eseménynek leírása, akár tudományos szempontból, akár szépirodalmi céllal. Terjedelme legfeljebb hat, kétsoros közlő gépell oldal.
5. Beszámoló olvasmányairól: újonnan megjelent, vagy régebbi könyvek tudományos tudománynépszerűsítő szépirodalmi, ifjúsági irodalmi munkák ismertetése. Terjedelme legfeljebb hat, kétsoros közlő gépell oldal.

6. Versbokréták tetszésszerű tárgy-
körből, összekötőszöveggel, vagy szöveg
nélkül, esetleg zenedarabok beiktatásával.
A versbokréták előadása legfeljebb 30 per-
cet vehet igénybe.

A pályamunkákat a Rádióiskola címére,
Budapest, V., Alkotmány-u. 3. III. 3. kell
folyó évi május hó 1-ig beküldeni. A leg-
jobb pályamunkákat a rádióiskola műso-
raiba iktatja és díjazza.

Főigazgató (Tanfelügyelő) úr a 15.567—
1946. III. sz. rendeletben foglalt kérdések-
re újabb összefoglaló jelentését 1946. évi
május hó 15-ig terjessze fel hozzám, ezt
megelőzőleg haladéktalanul tegyen előter-
jesztést aziránt, hogy tankerületében me-
lyik három falusi iskolát jelöl ki iskola-
rádióvevőkészülékkel leendő ellátásra, fi-
gyelemmel arra, hogy a kijelölt helyeken
lehetőleg hálózási vevőt lehessen működ-
tetni.

Budapest, 1946. évi április hó 3-án.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Kemény Gábor sk.,
ügyosztályvezető.

1181—1946. szám.

TÁRGY: Újjáépítési segély-
kérelmek benyújtása.

KÖRLEVEL.

A magyar vallás- és közoktatásügyi mi-
nisztértől 41.644—1946. II. ü. o. szám alatt
a következő leirat érkezett hozzám:
„Tisztelettel felhívom Püspök úr figyel-
mét a Magyar Közlöny folyó évi március
21-i számában közölt 3220—1946. M. E.
számú rendeletre, mely szerint az újjáépít-
ési miniszter az egyházak és vallásfele-
kezettek újjáépítési munkálatainak segé-
lyezésére iránti kérvények benyújtására
megállapított határidőt folyó évi április hó
30. napjáig meghosszabbította.

A folyamodó egyházközségek, illetve
hitközségek tárgyi felismerését kérvényezik,
a 28.140—1945. Um. számú rendelet (lásd
Magyar Közlöny 1945. évi 102. számában)
értelmében közvetlenül az újjáépítési mi-
niszter úrnak méltóztatásuk megküldeni.”
Felhívom az érdekelteket, hogy kérel-
meiket olyan időben terjesszék be hivata-
lomhoz, hogy ezeket a minisztériumhoz
április 30-ra felterjeszthessem.

Debrecen, 1946 április 8.

1182—1946. szám.

TÁRGY: Távollevő nőten ta-
nitók természetbeni helyi
javadalma.

KÖRLEVEL.

a nagytiszteletű iskolaszéki elnök urakhoz.

A magyar vallás- és közoktatásügyi mi-
niszter úr 19.453—1946. IV. ü. o. szám alatt
valamennyi egyházi főhatóságához a kö-
vetkező leiratot intézte:

„A 6350—1945. M. E. számú rendelet
4. §-a (2.) bekezdése szerint a szolgálat-
telre való jelentkezésben a rendelet 2. §
(1.) bekezdésében felsorolt esetekben grá-
tult közszolgálati alkalmazott részére — ha
az igazolási eljárás a 1080—1945. M. E. sz.
rendelet 20. § (2.) bekezdésének 1. vagy 2.
pontjában említett határozattal nyert jog-
örök befejezést — az összes elmaradt il-
letményeit folyósítani kell.

Ez a rendelkezés vonatkozik — termé-
zetesen — a nem állami tanítóknál a fi-
zetésnek nemcsak államsegély összegére,
hanem helyi javadalmára is, mert a kö-
mánya-rendelet az összes elmaradt illetm-
ény kiutalását rendel. Amennyiben a he-
lyi javadalom természetbeni járandóság-
gokból áll, a kormányrendeletből értele-
mészerűen folyóknak az iskolafenntartóra az a
szavatossági köteletség, hogy a természet-
beni járandóságokat tartfoglalja.

Tekintettel azonban arra, hogy a ter-
mészetbeni járandóságok tartfoglalása
azok megromlásának veszélyével járhat,
viszont a mai gazdasági viszonyok és kö-
rülmények között megengedhetetlen a gaz-
dasági javaknak ily téren való pusztulása
is, — ezért megengedhetőnek tartom, hogy-
ha az illető távollévő tanító nőten, az egy-
házközség a természetbeni helyi javadalom
felszabadult részét — saját hatáskörében
eladhassa a piaci áron s az így befolyó össze-
get a betétekre vonatkozó kedvezmény-
nyelvi igénybevételével postatakarékpénz-
tárban helyezze el, előzetesen azonban tar-
tozik a 11.000—1945. VKM. sz. rendelet
4. § (1.) bekezdése szerint a helyi javada-
lom értékegyiségének szorzószáma szerinti
összeget a tanító helyett az illetményhiva-
talnak megfelelő csekkszámjára befizet-
ni. Az állásába visszatért és igazolt tanító
összes elmaradt illetményeit készpénzben
kapja meg az illetményhivataltól.

Az iskolafenntartó az 1907. XXVII. tc.
7. és 10. §-án alapuló szavatosságából ki-
folyólag köteles a helyi viszonyok lelem-
nyes kihasználásával mindent megtenni a
távollevő tanító érdekeinek védelmére.”
Erről az iskolaszéki elnök urakat tudom-
ásulvétel és alkalmazkodás céljából érte-
síttem.

Debrecen, 1946 április 8.

1183—1946. szám.

TÁRGY: Angol és orosz át-
képző tanfolyamok.

KÖRLEVEL.

a közép- és középfokú iskolák igazgató-
ságaikhoz.

A magyar vallás- és közoktatásügyi mi-
nisztérium 37.185—1946. III. sz. a. kiadott
rendelete szerint az orosz szakos tanárok-

ban mutatkozó hiány enyhítése céljából
lehetővé kívánja tenni, hogy az orosz ta-
nitani tudó tanítók, polgári iskolai és kö-
zépiskolai tanárok tanfolyamon az orosz
nyelv tanítására jogosító bizonyítványt sze-
rezhessenek. A tanfolyam Budapesten, a
tanárképzőintézet által kijelölt helyen és
időben folyó évi április elején kezdődik és
két félévre tagozódva egy évet tart. A tan-
folyamra a budapesti tankerületi főigaz-
gató úttján felterjesztendő kérvényükben
a Budapesten vagy környékén (a várost
naponként elérni tudó) tanítók, polgári is-
kolai és középiskolai tanárok jelentkezhet-
nek, akik az orosz nyelvet tanítani tud-
ják.

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium
33.573—1946. III. sz. rendelete szerint a
budapesti és debreceni tudományegyetem-
ek és tanárképzőintézetek bevonásával
az angol szakos tanárokból mutatkozó
hiány enyhítése céljából szintén tanfolya-
mon kívánja lehetővé tenni a nem angol
szakos, de angolt tanítani tudó középisko-
lai tanárok számára is az angol nyelv ta-
nitására jogosító bizonyítvány megszerze-
sét. A tanfolyam Budapesten és Debrecen-
ben a tanárképzőintézetek által kijelölt
helyen és időben folyó évi április hó elején
kezdődne és két félévre tagozódva, kb. egy
évig tartana. A tanfolyamra jelentkezhet-
nek, illetőleg felvételt kérhetik az il-
letes főigazgató úttján a vallás- és köz-
oktatásügyi miniszterhez felterjesztendő
kérvényükben azok a Budapesten és Buda-
pest környékén, valamint Debrecenben és
környékén lakó (a szobanforgó városokat
naponként elérni tudó) nem angol — (de
lehetőleg nyelv-) szakos középiskolai taná-
rok, akik az angol nyelvet tanítani tudják.

A jelentkezők a tanfolyam előadójától ala-
kított bizottság előtt nyelvvizsgát tesznek,
amely írásbeli és szóbeli részből áll. Az
írásbeli vizsgát két részre tagozódik:
a) a bizottságtól kijelölt könnyű magyar
szöveg fordítása angolra szótár segítségével;
b) a hallgatótól kiválasztott angol irod-
almi mű (pl. regény) angolnyelvi ismer-
tetése. A szóbeli vizsgát ismét két részes:
a) a bizottságtól kijelölt könnyű angol szö-
veg fordítása magyarra szótár nélkül;
b) az előváltott szöveghez kapcsolódó an-
golnyelvi beszélgetés. A vizsgázók közül
a vizsga eredményének, valamint a min-
sítési lapoknak s a Főigazgató javaslatá-
nak figyelembevételével fogja a V. K. M.
a résztvevőket kijelölni. Előnyben része-
síti azokat, akiknek az angol nyelvből
égyetemi félévük van. A tanfolyamra be-
hívtak részére a Főigazgató javaslata
szerint a V. K. M. vagy tanulmányi sza-
badságot engedélyez, vagy megengedi,
hogy a tanfolyam idejéhez igazodó órand
mellett csökkentett óraszámú iskolák-
ban tanítsanak. Ez esetben részükre a
megtartott órák után a szabályszerű óra-
díjat utalványozza. A tanfolyam résztve-
vői a Tanárképzőintézetől óralátogatási
lapot kapnak. A felvett előadásokat köte-
lesek rendszeresen látogatni s a félévek
befejeztével kollektivumot tenni. A behí-
vottak a tanfolyam befejezése után írás-
beli és szóbeli vizsgát tesznek s annak
sikerétől feltételezeten az angol nyelv ta-
nitására jogosító bizonyítványt kapnak.

Felhívom a tanfolyamon résztvenni
szándékozókat, hogy felvételüket a tanke-
rületi főigazgató úr úttján sürgősen kérel-
mezzék.

Debrecen, 1946 április 8.

Révész Imre
püspök.

A nagybányai református egyházmegye
esperesi hivatala.

231—1945. szám.

HIRDETMÉNY.

A nagybányai református egyházmegye
fegyelmi bíróságának elnöksége a Magyar
Közlönyben közzétett hirdetményben fel-
hívta Kürthy Károly lelkipásztort (Halmi),
Dr. Jankó Endre e. m. tanácsbírt (Aran-
nyosmelegyes), Molnár János e. m. tanács-
bírt (Nagybánya), Dr. Csaba László e. m.
tanácsbírt (Szatmár), Tereh Géza e. m.
tanácsbírt (Szatmár), hogy az ellenük
megindított fegyelmi eljárásból kifolyólag
30 nap alatt a bíróság lelkészi elnöké-
ni nyilatkozatukat írásban, vagy szóval te-
gyék meg. A bíróság ügyüket 1946. évi
április hó 26. (huszonhat) napján d. e. 10
órákor Szatmárnémetiben tárgyalja s arra
őket ezután is megidézi.

Nagybánya, 1946 február 19.

Oláh Sándor sk.
esperes.

HALOTTAINK

IFJ. DR. VARGA ZSIGMOND.
Egy magyar református lelkész vértanú
halála.

Ez a vértanú Debrecen szülöttje, a mind-
össze 25 és fél évet élt, okleveles reformá-
tus lelkipásztor, a klasszika filologia do-
ctora: ifj. Varga Zsigmond, Dr. Varga Zsig-
mond ny. egyetemi tanár fia. — Nyelvi
ismeretét és elméleti tanulmányai széles-
bitésére az 1942—43. tanévet a genfi és
baseli egyetemen töltötte, mint magyar
állami ösztöndíjas. Az 1944. évre pedig a
bécsi Collegium Hungaricumba nyert be-
utalást. Együtt a magyarországi reformá-
tus Konvent elnökségétől hivatalos
megbízást kapott arra is, hogy a bécsi re-
formátus magyar kolónia lelkipásztori
teendőit lássa el. Ilyen minőségében számba
vette és nyilvántartotta Nagy-Bécs
minden református magyarját. Közben ké-
szült a bécsi egyetem evang. theologiai
fakultásán a doctori szigorlat letételére.

A bécsi Gestapo azonban nem nézte jó
szemmel a fiatal lelkészeket a magyarok
megszervezésére irányuló munkáját, állan-
dóan figyeltette, fizetett kémekkel vette
körül, prédikációit is kihallgattatta. Mikor
pedig a Szálasi-féle puccs megtörtént,
egyik prédikációjában használt állítólagos
nyilasellenes kifakadásaiért 1944 október
18-án elfogatta és internálta. Előbb a bé-
csi rendőrség tömlőcében selymődtött, 1945
január elején Mauthausenbe irányították,
majd a guseni (Linz mellett) koncentrációs
táborban halálra éhezették és sanyargat-
ták. Halála március első napjaiban követ-
kezett be. Holttestét a guseni kremato-
riumban elégették.

Vértanúja lett a lelkiismereti szabad-
ságnak és a magyar újjászülés gondola-
tának. Halála bizonyíték a mellett, hogy
a protestáns gályarabok szelleme még ma
is él és biztos záloga a jobb magyar jó-
vendőnek.

Szell György ny. avasúvárosi lelkipász-
tor. 1849 október 11-én született Bábánban.
67 éven át volt az avasúvárosi egyház-
község lelkipásztor, 31 évig a nagybányai
— közben a szatmár-nagybányai — egy-
házmegye esperese, zsinati tag stb. —
A patriarka kort megért lelkipásztor márci-
us 6-án hunyt el Szatmárnémetiben.

Gönczy György Zoltán joghallgató, Gönczy
Sándor nagykirályi lelkipásztor, jelenleg
mezőberényi h. lelkész fia életének
20. évében március 12-én elhunyt.

„Baldogok a halottak, akik az Urban
halnak meg!”

H Í R E K

Szabad egyház szabad államban

Minden debreceni reformátust és álta-
lában minden gondolkodó magyar embert
érdekel ez a téma. Református egyházunk
és a demokratikus új magyar állam jövő-
jének alakulására egyaránt sorsdöntő ha-
tással lesz az egyház és az állam viszony-
ának mindenképpen megoldásra váró ren-
dezése.

A tisztánlátás és az egyedül helyes me-
goldás érdekében a debreceni református
egyházközség folyó évi április hó 28-tól
elkezdvé június hó 30-ig vasárnapi elő-
adássorozatot rendez. Ennek célja a pro-
bléma elvi megvilágítása és a gyakorlati
megoldás keresése mellett a külföldi sza-
bad református egyházak példájának be-
mutatása, azok életének ismertetése lesz,
a tanulságok levonása céljából.

Az előadásokat olyanok fogják tartani,
akik az egyik vagy másik külföldi refor-
mátus szabad egyház életét közvetlen kö-
zelből és huzamosabb tapasztalattal isme-
rik. Minden egyes előadást hozzászólás és
vita követ.

Az előadások a következők lesznek:
Április 28.: Bevezető előadás. Tartja:
D. Dr. Révész Imre püspök, elsőnek hozzá-
szól: Dr. Juhász Nagy Sándor egyetemi
tanár.

Május 5.: A francia református szabad
egyházak. Tartja: Szenes László lelkipász-
tor, elsőnek hozzászól: D. Dr. Kiss Tihamér
László egyetemi magántanár.

Május 12.: A német hitvalló egyház.
Tartja: Tamás Ferenc egyházkerületi
missziói lelkész, elsőnek hozzászól: Szabó
Gábor vallástanárr.

Május 19.: Magyar református egyhá-
zak a kisebbségi sorsban. Tartja: Dr. Mak-
kai Sándor egyetemi tanár, elsőnek hozzá-
szól: Dusizza Ferenc segédlelkész.

Május 26.: A hollandiai szabad refor-
mátus egyházak. Tartja: Dr. Ferenczy
Károly lelkipásztor, egyházkerületi fő-
jegyző, elsőnek hozzászól: D. Dr. Kállay
Kálmán egyetemi tanár.

Június 2.: A svájci szabad református
egyházak. Tartja: D. Dr. Farkas Ignác
gimm. vallástanárr, elsőnek hozzászól: D.
Dr. Ilyés Endre egyetemi magántanár.

Június 9.: Nagybritannia szabad refor-
mátus egyházai. Tartja: Dr. Farkas Pál
lelkipásztor, elsőnek hozzászól: Szenes
László lelkipásztor.

Június 23.: Az északamerikai magyar-
nyelvű református egyházak. Tartja: Dr.
Czeglédy Sándor egyetemi tanár, elsőnek
hozzászól: Lukács László könyvtárigaz-
gató.

Június 30.: Az északamerikai angol-
nyelvű református egyházak. Tartja: Lu-
kács László könyvtárigazgató, elsőnek
hozzászól: Dr. Czeglédy Sándor egyetemi
tanár.

Minden előadás délután 5 órákor kez-
dődik a Kollégium Oratóriumában és a vi-
tával 7 óráig tart.

Az előadások díjtalanok!
Minden jó református ember egyháza és
házaja iránti kötelezettség teljesíti, ha ez
előadásokon résztvesz és másokat is to-
boroz!

Szeretettel hív és vár mindenkit, vallás-
különbség nélkül!

**a debreceni református egyház-
község elnöksége.**

A Debreceni Protestáns Lap csak az elő-
fizetésekből tudná fenntartani önmagát.
Mivel azonban az előfizetések is elég gyé-
ren folynak be és mert ez is kétsébe, a már-
ciusi szám nyomdaárát már kifizetni nem
tudtuk, ezt az egyházkerületi tanács hatá-
rozata alapján az egyházkerület fizette ki.
A márciusi számban meghirdetett 200,000
pengőből nem folyt be annyi, hogy a jelen
szám nyomdaköltségét kifizessük. Ezért
arra kérjük azokat, akik eddig a január
elején meghirdetett 5000 P-t nem fizet-
ték be, hogy a helyett 500,000 P-t, akik a

márciusi számban meghirdetett 200,000 P-t
nem fizették be, azok 1,000,000 P-t áprí-
lis 15-én fizessenek be postautalványon.
Akik bármi okból később fizetnek, azok
az adópengő emelkedésének figyelembevételével
teljesítésük fizetési kötelezettségük-
ket.

Egyben — mivel az előfizetés kevésnek
bizonyul — önkéntes megajánlásokat ké-
rünk, amelynek nyugtázását szívesebben
hozzuk a következő számbunkban, mint a
hátralékosok kimutatását.

Az 1945. évről, vagy még előbből a kö-
vetkező egyházközségek tartoznak (a szá-
mok milliókat jelentenek!):

Tiszaeszlár 4, Barabás 2, Gelénes 1,
Kislonya 2, Tivadar 1, Gyulavári 1, Mező-
hegyes 2, Nagymajlát 3, Szarvas 3, Bihar-
keresztes 2, Nagykeréki 2, Esztár 2, Hosz-
szúpályi 4, Mikepércs 4, Gemze 6, Lakod
3, Mezőladány 1, Nagyvársány 1, Pátróha
2, Tiszabездé 1, Tornypálcá 6, Záhyra
1, Apagy 1, Kótaj 1, Nyírkeres 1, Ófehértó
3, Sényő 2, Vencsellő 2, Kispalád 3,
Mérk 6, Nagydobos 7, Nagycsed 5, Nyir-
parasznya 1, Körösszakáll 2, Mezősas 2,
Zsadány 1, Kéremjén 2, Mánd 1, Panyaola
1, Rápolc 4, Szamostatárfalva 3, Tiszabecs
4, Zsarolyán 2, Hajdúböszörményi gimnázium
2, Kisujszállás gimnázium 1, Makói
polgári fiúiskola 2, Nyíregyházi polgári
leányiskola 1, Szeghalmi gimnázium 1,
Nagydohosi esperesi hivatal 2, Komádi es-
peresi hivatal 2.

**Papi fekete kabát, keménykalap és papi
könyvek** eladók. — özv. Nagy Imréné,
Debrecen, Timár-u. 15.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNYEK

Minden pályázati hirdetményt egyház-
kerületünk hivatalos lapjában: a Debre-
ceni Protestáns Lapban közzé kell tenni és
a Kiadóhivatal címére (Debrecen, Kálvi-
n-ter 17., Püspöki Hivatal) kell be-
küldeni.

Hirdetési díj szavanként 10,000 P, mely
a Debreceni Protestáns Lap 43.916. számú
csekkszámjával küldendő be.

Mivel a lap egyelőre csak havonként,
a hó 15. napján jelenik meg, ennek figye-
lembevételét és a pályázatokat határidejé-
nek ennek megfelelő kifizését kérjük.

A debreceni református Kollégium Igaz-
gatónácsa pályázatot hirdet a gimnázium
megüresedett egy magyar-latin,
egy természetrajz-földrajz, egy földrajz-
természetrajz-vegytan szakos rendes ta-
nári állásra. Pályázhatnak a fenti tárgyak-
ból oklevéllel rendelkező református vagy
evangélikus vallású tanárok. Fizetés az áll-
ami tanárokéval egyenlő. Az állás szept.
1-én foglalandó el. A pályázati kérvénye-
ket 1946 május 1-ig a gimnázium igazga-
tószághoz kell benyújtani.

A debreceni református Dóczi polgári
leányiskola igazgatónácsa pályázatot hirdet
étjonnán szervezett számtan-fizika szakos
tanári állásra. Felszerelt pályázati kérvények
a református Dóczi leánynevelő-
intézet igazgatónácsához címezve, a Dó-
czi polgári leányiskola igazgatóságához
(Vár-u. 1.) nyújtandók be május 30-ig.
Igazgatóság.

Mezőtúri református gimnázium igazga-
tószághoz pályázatot hirdet: 1. magyar-latin,
2. mennyiség-tan-természet-tan szakos ta-
nári állásra. Javadalmazás és kötelesség
törvényes. Protestáns tanárok pályázatu-
kat április 30-ig küldjék az Igazgatóság-
hoz.

Az úcsői tanítói és helyetteskántori ál-
lásokra e lap február 15-i számában meg-
hirdetett pályázat határidejét május 1-ig
meghosszabbítottuk. Presbitérium.

Szabolcsveresmart református iskola-
széke pályázatot hirdet a megüresedett II.
számú tanítói állásra, április 21-i hatá-
ridővel. Pályázhatnak férfiak és nők. Köte-
lessége a reálisított osztályok tanítása, lel-
készek belmissziói munkájának segítése és
a kántortanítónak akadályoztatása esetén
helyettesítése. Javadalom: 10% helyi
hozzájárulás, lakbér, a többi állammeg-
váltással. Válaszbélyeggel felszerelt kérvények
Református Iskolaszék, Szabolcsveresmart —
küldendők.

Tiszafüred református egyházközsége
pályázatot hirdet a IX. sz. kántortanítói
állásra. Tanítói javadalom törvényes,
kántori fizetés ezenfelül. Lakás természet-
ben. Határidő 21 nap.

Eleszerélné 15,000 lekes gyülekezet egyik
lelkipásztorra egyelőre államiakkal egyenlő
fizetési állást önként. Természetben ké-
nyelmes lakás. Felbélyegzett ajánlatokat
„Szatmáriak előnyben” jelleggel a kiadó-
hivatal továbbítja.

A kenderesi gyülekezet lelkipásztorra
cserelehetőleg gimnázium közelében erdős,
gyümölcsstermő vidéken levő vagy fo-
lyóvíz melletti gyülekezet lelkipásztorával.
Kenderesről a 7 km-re fekvő Kisújszállás
gimnáziuma és polgári leányiskolája ren-
des vonatkozásokkal mellett iskolavonattal
gyermekek iskolázatására felhasználható.
Községi vízvezeték, villanyvilágítás,
modern, szép lakás. Lelkipásztor javadalma
az állami fizetési rendszerű osztályokba
van sorozva. Kezdfizetés a VIII. fiz. oszt.
3. fokozata szerint s előlépés teljesen az
állammal azonos feltételek mellett az V.
fiz. oszt. 1. fokozatig. Más gyülekezetek-
ben eltöltött rendes (vagy azonos beszámít-
ás alá eső) lelkési szolgálati idő beszámít-
tatik. Most rendkívüli congruasegélyt
és korpótlékok is folyósít az állam. Lelki-
pásztori javadalom díjlevele lelkipásztor-
őhajtsa szerint megváltozható. Kíván-
ság szerint ösztöl kezdve 15 kat. hold föld-
et lelkipásztor használatára bocsáthat a
gyülekezet. Ösztöl kezdve terményadózás
van ismét bevezetve.